



Cellulosa  
dep. i. Statensmuseum.

1847 . Rariteter

W

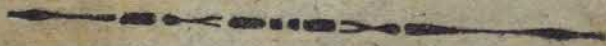
Carl Gustaf Walberg

W

# Uggelviks Balen.

*Sann händelse.*

*C. S. Wallberg (Aut. Berättelse)*



STOCKHOLM,

Tryckt i MARQUARDSKA Tryckeriet, 1814.

## 1. Kapitlet.

Författarn af denna lilla Bok har den äran försäkra sina Läsare, att allt, hvad han skrifver, är sanning. Han har ej, som en del moderna Romanskrifvare, den lyckliga förmågan, att kunna sammanbinda uppenbara osanningar, och derfore af den respektive Publiken tillnarra sig pengar och bifall. Ovan så väl vid Recensenters förgudningar som deras mordanslag, emedan han nu för första gången framträder som Författare, blir det honom angenämt om goda människor gilla hans företag, änskönt de ej tillerkänna honom snille och uppfinning; och med dessa goda människor förstår han Advokater och Krångelmakare, Judar, Theaterkejsare och Birribister, Dansörer som äro maitrés, och alla som kultivera de vackra konsterne.

Skulle en förhoppningsfull ungdom, jag menar en ung flicka, hvars behag ej endast utgöras af en vacker växt, små händer och fötter, långt och mörkt hår och en skön pannna, utan som med allt detta ännu förenar en oefterhärmad oskuld och naturlig godhet, skulle en sådan Ängel äfven behaga läsa mitt arbete och ej alldeles ogilla det — O, då har jag

jag fått en belöning, som var öfver min djervaste förhoppning, då skall jag aldrig ångra att jag skrifvit min lilla Roman: *Uggelviks-Balen*.

Skulle en Andlig Man, sedan han å nyo stoppat sin pipa och slutat Trallingen, som han den tionde gången läst för sina döttrar, hedra min lilla bok med genomläsning för samma dyra eller ännu dyrare föremål, då är jag förmycket smickrad, och jag skall aldrig ångra att jag skrifvit min lilla Roman: *Uggelviks-Balen*.

Och skulle en välmående Traktör rekommendera min bok hos sina gäster; skulle Gillstuns olycklige Filosofer deri finna tröst och vederqvickelse, sedan de sysselsatt själen *cum felicitate sollicitudinis*; då anser jag mig äga reputation, då vill jag upphäfva mig till ett bland Sverges solida Soillen — och jag skall aldrig ångra att jag skrifvit min lilla Roman: *Uggelviks-Balen*.

Sanningen, som jag redan haft äran säga, skall vara den färg, i hvilken jag doppar min pensel. Och ehuru denna färg ej alltid är den behagligaste, önskar jag likväl alltid vara i gunstig åtanka hos hvarje lycklig Adonis, och anses som gracernes lydigaste slaf. En hvar kan vara försäkrad om min ömmaste tillgifvenhet; och om man är rättvis, skall man  
finna

finna att allt hvad jag nu sagt i första Kapitlet, hvilket jag räknar som ett Företal, är af mitt hjerta dikteradt.

## 2. Kapitlet.

Jag tar alla Pensions-Inrättningar hvarest unga Medborgarinnor bildas, i försvar; och hvarföre? jo, min Herr Läsare, derföre att det är så behagligt för örat, att höra en Gouvernante, som ännu är i sina blomstrande år, kalla mig sin egen, sedernes och det goda förnuftets beskyddare. Hvilket himmelskt nöje är det icke, då hon säger till mig: "Min Herre, dessa femton eller tjugefem ännu outvecklade blommor, eller helt simpelt, detta lilla antal vackra och fromma barn skulle ej få en moralisk bildning, om de icke varit nog lycklige att komma i mina vårdande händer. Dessa Inrättningar, kronan på Seklets upplysningsgrad, hålla på att förlora sitt anseende: Ni är en af de få, som ej förändras med tidens omvexlande lynne; Ni försvarar dem; Ni intresserar Er för dem, således äfven för mina egna principer; emottag derföre min hjertligaste tacksägelse." Hvilken vältalighet! och hade denna älskvärda priorinna äfven ett par goda kortletter och en buteljångkork att bjuda mig; då vore ingen vältaligare än hon. Då en fyrti års Dam bjuder oss mat och likörer, blir hon jemt tjuge år yngre.

Lotta, en af de ädlaste flickor närvarande tid kan uppvisa, var uppfostrad i en pension; om det skall kallas uppfostran, den lärdom man får, sedan man hunnit tjugetre år, och vid hvilken ålder man, som först, inträder under en Guvernants uppsigt. Hvarföre kom ej Lotta i pension vid tie år? frågar man. Jag svarar jo, mine Läsare, emedan hon hade så fattiga föräldrar, att de knappast kunde af en måttlig förtjenad penning få sitt ringa uppehälle. "Men", frågar vidare den benägne Läsaren, "blefvo de likväl sedermera så förmögne, att de kunde ha denna omsorg för deras dotters framtida lycka"? "Nej", svarar jag mine benägne Frågarer; de voro alltid fattige; och då Lotta vid tjugetre års ålder kom i pension voro de, emedan en hög ålder satt dem ur stånd att vidare arbeta, intagne på ett Fattighus, der de på Statens bekostnad, utom fria husrum, njöto trettitvå Skill. i veckan till underhåll." "Men för fan", frågar åter Läsaren, "hvem betalte då för Lotta i Pensionen?" "För fan, mina Herrar, svarar jag, det gjorde en Kapten . . . men vid hvilket Regemente? hör inte till saken.

Förhållandet är detta. Kapten von *Kloo* kom 1809 om hösten till Stockholm, sedan han bevistat Kampanjen i Finland och slaktningen vid Ratan. En ung karl, som han, hvilken kunde räkna lysande förfäder, hade bordt utmärka sig. Lagg här till, att hans tempera-



temperament hvarken var melankoliskt eller flegmatiskt. Han hade bordt kunna visa hjeltdater och han hade verkligen ej försummat det. Kommen till Stockholm, kände han sin helsa mycket försvagad. I Uleåborg funnos ej vackra flickor - - så att Läsaren från den sidan torde hålla inne med sina anmärkningar. Mars älskar Venus hälst i fredliga tider. Det är endast krigarns unga, hemmavarande maka, som, under det han manligt kastar sig mot fiendens eldsprutande batterier, någon gång, plågad af ensligheten, söker och finner tröst hos Mannens Vän, hvilken försäkrar henne om en evig tystnad. Men detta är blott sagdt i förbigående.

Kapten von *Kloo* kände hemliga krämpor då han kom till Stockholm. En kula kunde visst ha setat fördold i ett ställe af kroppen; men spåret af dess ingång var ej det minsta synligt. Han logerade på Norra Smediegatan — men huset? — hör inte till saken. Dagligt Allehanda, som för så många är en säker tillflykt i nöden, skaffade honom en vacker sjukvaktterska. Kapten betalte väl en prakticerande Läkare, tvåhundra R:dr. B:ko för sin restitution; men den summan var utkastad på gatan, ty hans vackra sjukvaktterska var den som ensam gjorde honom frisk. Hvertill duga långa recepter, om än i dem hela helsan ligger förvarad, då en gammal infam käring skall gifva oss medikamenterna, och natten igenom sitta  
ock

och snusa vid vår säng? Men om sjukvakterskan är ett täckt barn och ett ömsint barn, så bör läkmedlet i hennes ögon, och den sjukdom som en promoverad Medicinæ Doctor aaser obotlig, skall då säkert häfva sig.

### 3. Kapitlet.

Den vackra sjukvakterskan Kapten fått, var Lotta. Hon var född af fattiga Föräldrar, som vi redan anmärkt. Fadren hade, tills han ingick i sitt 68:de år, varit Brandvakt. Vid denna ålder uppsade de förnötte luhgoerna sin tjenst — och Stockholms Stad föriorade i honom en ringa men redlig tjensteman. Lottas Mor sålde bakelser och pepparkakor, och hade vanligen sin station vid Norrbro, på samma ställe der krogen *krypin* fordom var belägen. Gumman var bättre Mor än mången förnäm Dam. Nödvändigheten att tala med alla slags menniskor, som åtföljer hennes stånd, gjorde henne fritelig, och ofta värtalig på sitt vis; om detta ord ej förolämpar Estetikens patroner. Hon upprepade ofta för Lotta moraliska sentenser, som hon hvarken hört från Teatern, på tredje raden, eller läst i Romaner, lika dåliga som min och många andras. Åtminstone en gång i veckan höll hon, om morarne kl. 6, sedan hon druckit sitt kaffe tagit sig sin goda sup af *Bergdals* dubbelkummil, och innan hon satt korgen under armen, till

sin enda kära dotter följande välmenande tal: "Jag förmanar dig Lotta, tag dig till vara för allt hvad karl heter. Med taga sig till vara, menar jag inte att man bör undfly dem som hundturkar och barbarer, utan man skall pröfva om de äro lika så honetta att hålla som att lofva. Då en karl ser att en flicka är enfaldig och oerfaren och att hon sjelf liksom inte bryr sig om att vara försiktig, så tänker han straxt: Ah den der ska jag förföra; ty hon vill bli förförd, det är synd att inte göra den söta ungen till viljes. Han ser på dej med en smilande min; du tror att det är bara trohet; — straxt är det gjordt och Mamsell står der vacker sen, plågad af hufvudbry, och söndersliten af ånger. Det är sant, en ärlig flicka estimeras nu för tiden långt mindre än en grann och behaglig flicka, och en alfvarsam flicka har ingen ting att säga mot denna, som är munter och tilltagsen: ty en sådan kalla karlarne, om jag rätt mins, ett älskvärdt barn. Oskulden vill jag inte tala om: jag blir just ängslig, när jag tänker på den saken. Man får i våra dar inte öftare se en oskyldig flicka än en komet: till och med gamla Mamseller förstå inte alltid att bära sin ärbarhet. Jag såg häromdagen hos Mamsell, du vet väl, på Drottninggatan, hon, som lär de många Fröknarna all ting — jag såg hos henne en vacker händelse. Tänk om den hemliga kyrkoplikten ännu vore i bruk, och samma lagar gälde som i Kong Fredriks tid!

Dana-

Dansmästaren kom ifrån Frökvarne, och dansade in i gamla Mamsells Kammare, der han blef ensam med henne. En af de små mamsellernes Far, är en rik Traktör, och han hade skickat *Maboune*, som de kalla den gamla fula styggan, flera flaskor likör. Nu vet du väl hur det gick till. Gamla Mamsell var rätt nöjd med sitt sällskap; de trakterade sig med kaviarsmörgåsar och likör; och alla barnen voro denna stund utan uppsigt, men de viste nog att Mamsell gjorde det som var rasande. Ser du min Lotta, att de gamla kunna också förgå sig. Jag ber dig mitt barn, glöm aldrig din Mors förmaningar. Hon menar ändå bäst. Nu går jag ifrån dig, och kommer inte hem förr'n i afton. Arbeta nu flitigt på Fabriken så ska du till Jul få en ny kapott, som ingen ska kunna säga att en ung glop gifvit dej.

Läsaren täcktes finna, att ehuru okonstladt gumman talade, var det likväl mening i hvad hon sade. Lotta glömde likväl sin hulda mors förmaningar, och Kapten von Kloos vackra annons förförde henne att flytta från sidenfabriken och antaga hans tjänst.

#### 4 Kapitel.

Lotta fullgjorde hos Kapten sina skyldigheter med all noggranhet. Hennes sköna växt, det mörkbruna långa håret, den värdighet, en gåfva af naturen, som hon alltid iakttog;  
 alla

alla dessa förmöner, förenade med hennes ömma omsorger för sin husbonde, verkade hos honom en deltagande känsla för flickan. Att han var rik, undföll ej Lotta, och med en hemlig glädje upptäckte hon äfven, att han var slösare. Hon fick hans kassa om händer, och hon upskref allt hvad hon gaf ut, under sjukdomen; detta ökade ännu mer Kaptens förtroende för sin vackra sjukvakterska; men han kom inte under fund med, att hon skref falska räkningar, updiktade flera behof, och för hvarje summa hon verkligen gaf ut, behöll en lika stor för sin egen räkning. Efter tre månaders sjukdom, blef Kapten omsider frisk; Han byrde sig nu en liten våning på Drottninggatan, och det var naturligt att hans Lotta gjorde honom sällskap dit. Kapten var kär i flickan; han var tre och tretti år gammal, men svag och utmärglad, af den öfvervunna sjukdomen eller något annat. Lotta kunde icke fatta den minsta känsla af kärlek för honom; likväl var hon honom mycket tillgifven, och resonen veta vi förut. Emedlertid lefde de tillsammans på den förtroligaste fot. Lotta hade sina pigor så väl som Kaptens sina drängar; och det är märkligt, att då Lottas Mor som fordom hållit så exemplariska predikningar för sin dotter, nu, då hon vistades på ett fattighus och följaktligen led brist, fullkomligt gillade Lottas lefnad, och med en slags själfkärlek, omtalte den för de öfriga Gummorna, som med henne bodde i samma stuga. En djup

djup kännare af Menniskosjälen skall, i anledning här af, göra den slutsats, att så länge vi äro oberoende eller ha värde öfver någon, predika vi alltid vackra grundsatser för den samma; men så snart vårt tillstånd tvingar oss af denne mottaga prof af ynnest, anse vi de der nyttiga reglörne, de der hederliga tänksätten öfverflödiga, eller åtminstone inte oss tillständigt att yttra dem.

Tie månader hade framskridit eller rättare, som blixten försvunnit, sedan Kapten von Kloo flyttat till Drottninggatan. En vacker söndagsmorgon (Pingstdagen 1810.) då solen gjorde sin första visit på Lottas nattduksbord, och liksom halfrädd kastade en späd stråle på hennes säng, hördes derifrån ett sönderslitan- de jemmer; Lotta var i en dödlig men vördnadsvärd belägenhet. En ful kärring, som likväl undergått sin examen inför Sundhets Collegium, stod i embetsförrättning, och, så hastigt som blixten far ur skyn, eller den tjocka hvita, fraggiga vattenstrålen störtar ut för det svarta urhokade berget, lika hastigt framträdde nu en ny Verldsborgare i dagen.

Hvem var nu smickrad om ej den lilla utmärklade Kapten? Det är sant, han hade aldrig tillbragt en natt i en äkta säng, åtminstone, som varit hans egen; men han hade likväl nu en son — en son, hvilken han erkände som sin, en pant af den gudomligaste flickas

flickas trohet, och hvilken en dag kanske kunde få bära Svärdsordens stjernan liksom hans förmenta välborna Herr fader.

Barnets kristning skulle ske med högtighet. En Grosshandlare, till hvilken Kapten lemnat tvenne reverser: en gammal Major, som, med mer än vanlig distinktion bevistat flera fälttåg, men likväl ej bar någon orden, hvilken en gång en Gosse tog ifrån honom; en vice Advokatfiskal, hvares förtjenst bestod deri att han en gång skulle dö; voro Fadrdarne på manssidan. På qvinnosidan voro, ej Grosshandlarns hustru, eller Gemål, som man förmodar, (barnet var väl af äkta föräldrar, men ej af äkta säng) utan en gammal kär, Enke-Baronessa, som man kunde narra till all ting; en gammal förpögen Mamsell som hade Nipperbod; och en annan viss tjuge år yngre Mamsell, om hvilken man hade de bästa tankar, men som i hemlighet bevisade en väl växt och manlig Hoflakej, mycken ynnest. Presten var en ung Hofpredikant, som var förjust af sällskapet och som kunde säga vackrare fraser på dålig fransyska, än god svenska. Barnet döptes och kallades efter Far och Farfar Knut Vilhelm.

### 5. Kapitlet.

Att vidare beskrifva högtidligheten, tycka något öfverflödigt: nämnom allenast att v.

*Kloos*

*Kloos* ömhet för *Lotta* tilltog dagligen. Det var just rörande att påse, då lilla *Knut* skulle kastas i armarne på en kärring, fem och fyrty år gammal, som tie år varit enka, och hvars sista barn, som endast uppnått en ålder af sju månader och fem dagar, vid första tand-sprickningen, nyligen aflidit; det var just rörande att påse, säger jag, då Far och Mor med lilla *Knut* emellan sig, rullade af i hyrvagnen, till *Svartens* gränd på Söder, till ofvanbemälda ta käring, i ofvanbemäldte ändamål.

*Knut* var nu bortlemnad, och *Lotta* efter en kort tid, lika vacker, lika blomstrande och oskyldig, som förut. Kapten som var hennes slaf, glömde en gammal förbindelse, som han ingått med en Fröken, hvars familjegods ej låg långt ifrån *Kuopio*. Häröfver bör man ej falla i förundran; ty Kapten viste alltförväl, att på en *Bal*, som gafs 1806 på *Sveaborg* af Garnisons-Officerarnederstädes, en ung *Pionnier-Löjtnant* sade hans fästmö saker, som behagade henne, och sedermera någon tid med henne underhöll en lika angenäm som liflig korrespondans. Dessutom var Kapten nu *Filosof*: hvartill tjenade honom om hans hustru kunde säga: "jag är af en lysande ätt; en af mina För-fäder stupade i *Bråvalla* slag; en annan höll med *Engelbrecht* och *Puken* och talade som en man mot *Tyranen*; en tredje kommanderade näst under *Possen*, vid den ryktbara *Wiborgska* smällen, en fjerde och femte och sjette och



och sjunde och åttonde och alla de öfrige, voro icke berömda Generaler, Diplomatici, General-Direktörer för Krono-Brännerierne m. m.” — hvartill tjenar honom, säger jag, om hans Fru kunde säga allt dethär, och det likväl vore honom omöjligt att älska henne? Och hvad betydde det, om hans Svärfar varit Brandvakt och Svärmodren burit Korgen, då hans Fru är ett skönt och älskvärdt Fruntimmer, som äger all hans kärlek? Förnuftiga grundsatser, som ändteligen börjat insmyga sig i våra förnäma cirklar! det ljus J utspriden, den harmoni J danen, så under det låga halmtaket som i en sidensal, den allmänna lycksaligheten J bereden åt samhället . . . all denna redbara nytta är Ert verk: en Skald, hvars röst ej doge i vindarne, och hvars harpa kunde väcka en half verld, borde besjunga Er. Tänd är Upplysningens fackla.

## 6. Kapitlet.

Kapten, som beslutit att göra Lotta till Hennes Nåd, ville dessförinnan se hennes talanger utvecklade och hennes bildning fullkomnad. Endast i en god pension kunde detta syfte ernås. Lotta var nu tjugetre år gammal, men denna ålder hindrade henne inte att bli antagen i den bekanta Mamsell \*\*\* vackra Upfostrings och Bildnings-Institut, beläget på  
Drott.

Drottninggatan, . . . huset och kvarteret erindrar Författarn sig inte för närvarande.

Lotta var en välkommen vän bland de öfriga Pensionärerna. Hon förstod att skaffa sig fullkomligt välde öfver Förestånderskan, och begagnade sig deraf, både till sin egen och sina Kamraters nytta och nöje. Flere af de sköna flickorne, hvilka en dålig kännare skulle ansett oskyldiga som Solens prestinnor, hade i hemlighet, sina tillbedjare. Fröken Juli besöktes tvenne gånger i veckan, i lilla kammarn till höger, af sin kusin, en bleaserad Adjutant, en vacker och manlig karl, om 29 år. Samma kammare disponerades nästa timma derefter af Mamsell Caroline och en ung Fältkamrer, som hade en märkvärdig näsa, och vackra vador, men hvars vidare förtjenst jag inte kan draga mig till minnes. I lilla blå kammarn, en trappa högre opp, väntade Mamsell Carin, (ett fult namn, men hvarken Författarn eller den som bär det, har skuld deri) vanligen alla Tisdags och Fredags aftnar, mellan kl 8 och 9- en liten dansande Bankobokhållare, inte illa växt, men blek, och ett lefvande bevis att ett sangvinist temperament underhjelper en svag kroppsbyggnad. Denne unge Herre tror inte på Fan och hatar alla äktenskap, som ingås på lifstid. Samma kammare upläts åt Mamsell Clara emellan kl. 9 och  $\frac{1}{2}$  10 hvarje qväll, då hon merändels der emottog en ung Målare, en yngling af sann bild-

sann bildningsgäfvä och hvars ena stycke i Oljefärg, föreställande Venus, tröstande tvenne skeppsbrutna Jungmän, som kastats till Pafos, är högst skönt att åse, och hvarföre en stor konnässor bjudit honom ansenligt. Han har äfven målat en Scen på Krogen Liljan, der Krögerskan, en rödbrusig och liten gumma, med ett Kongl. Plakat i den ena handen, ger en Polis-Bejant en örfil med den andra. Vidare har han på sin lyckliga duk föreställt en händelse i Bergstrahlska huset, förlidet år. En resande kavaljer har blifvit lagsökt för skuld; han kan ej betala, då Slettskanslibetjernerne söka honom; de hota — och han skratrar åt dem; de vilja föra honom på Högvakten, (gäldnärn var Militär) och han ger dem hvar sitt rapp; de bli nu öfvermodliga, de åberopa Lag och Förordningar — och han blir from som ett lam, ger dem en duktig sup, (som således ej var af *Bergdals* bränvin) och vidare ber dem hålla till godo med 10 Rdr. Banko tillsammans, för deras besvär. Apostlarne bli åter kristna; det som passeradt blir aldrig mera nämndt; de stryka ödmjukt på foten, och ge sitt löfte att ej låta höra af sig på fjorton dar, ehuru Ägarn af Skuldsedeln är i stort behof af pengar.

Ännu återstår en skön flicka, som hade den sämsta smaken bland alla. Hon hette Lovisa, och hade förälskat sig i en aktör, som ännu är fördraglig, då han brukar peruk  
och

och tändviker att tala om sina litterära förtjenster. Men Lovisa vaknade ur yrseln och rodnade för sig sjelf; en viss *Jeannette*, som visst icke var något verkligt helgon, hade han nyligen förfört; och då, hon i bref, begärt någons slags upprättelse, sönderrifvit dem olästa. Denna händelse stod med all dess fasa för Lovisas ögon, och hon blef nog förnuftig att taga sig till vara.

Dessa voro de förnämsta af Mamsell *Lotta*'s nya kamrater. Hon ensam hade ännu inga visiter af någon, utom Kapten von *Kloo*, som hon nästan kunnat kalla sin man. Men hon älskade honom inte; hans kärlek var så varm, så lefvande, — och hennes hjerta alldeles tillslutit för honom! Hvilken känsla att ej kunna älska sitt barns Far! sitt barns Far? ha! ha! ha! honom älskade verkligen *Lotta*.

Von *Kloo* lefde emedlertid i det ljufva hopp att, en gång, bli oupplösligt förenad med föremålet för sin kärlek. För att undanrödja alla tillfällen till obehagliga omdömen, gjorde han ej oftare, än tvenne gånger i veckan, besök hos sin älskade: men han drömde om henne, äfven då han tog sin middagslur; hennes bild sväfvade för honom, äfven då han såg en annan skönhet: helt korrt, han var hvad man kallar kär, och liknade ej dessa öfriga af sina Herrar kamrater, som med en Kupidons lätthet, sväfvade från den ena blomman till den andra

dra, utbyta i skötet af dem, sitt gift mot deras nektar; men bli ändå slutligen usla skeletter, som en kysk flicka föraktar, emedan hon ser att lasten redan stemplat dem, och att *Oskuldens mördare*, med elddrag står tecknad i deras panna.

Snart likväl hade *Lotta* en kurtisör utom von *Kloo*, som äfven vågade framstå i dagen. Denne man var ingen Man, ingen Prest, ingen Läkare, ingen Jurist, ingen Officer, ingen hederlig Karl, ingen Skälm . . . men han var *Lottas* förklarade älskare, hon var rasande kär i honom; han var trettio år gammal, af gammal adelig extraction, med namnet: *Carl Månstråle*.

### 7 Kapitel.

För att ge ett bevis på häftigheten af *Månstråles* och *Lottas* kärlek för hy andra, vill Författaren införa de bref de växlat. en god tid före *Lottas* nedkomst. Se här märkvärdiga profbitar på deras godomliga lågor.

*Lotta till Carl Månstråle.*

"Älskade, dyrbara Vän! Jag var obeskrifligt ledsen, att ej kunna få tala med dig i går på Balen på *Clas på Hörnet*. Jag hade väntat dig der. Ack! då du uppbudit mig, hade vi haft tusen tillfällen att, med ögon och händer, säga hvarandra de viktigaste saker. Jå, ögon och händer

händer! nyttiga skriftdon, ojämförligt goda talorganer för berusade Älskan! endast I ha'n gjort mången Älskare lycklig, kommit mången Älskarinna att gjuta dyrbara tårar; endast I kunnen tolka tvänne sympatiserande hjertans känslor. I ären de verktyg hos menniskan, genom hvilka storheten af Naturens Herre, djupast visar sig; genom hvilka det gudomliga hos de dödliga mäst röjer sig. O, I ögon och I händer! om jag hade ett stort Snilles pensel, skulle jag göra ert lof odödligt.

Hvar har du hållit till nu i tre dagar, älskade Carl? Du dödar mig med din beständiga frånvaro. Du vet att min Tyrann lem-nar mig allena alla förmiddagar, då han löper i Krigskommissariaterne, för att få sina fordringar betaldte, som han säger: Kom äudligen till mig i morgon förmiddag, då klockan klämtar tie i Clara. Din Charlotte väntar dig med största otålighet."

P: S: Himmel! hvilken ljuf försmak af min sällhet, om jag en gång, får evigt kallas din. Jag skall ge dig en underrättelse min goda Carl; jag önskade att på papperet kunna säga den så tyst som möjligt: jag är så blyg, - - så blyg — men jag måste fram med det lycksaliga ordet. Jag har i dag, med visshet erfarit, att jag är Mor, att jag bär din bild under mitt hjerta. Nu är gåtan upplöst, hvarföre jag ej tält kaffe hela tiden, och hvarfore

före jag befunnit mig så ondsint, och haft en ovanlig lystnad till saker, som jag förr ej kunnat fördrå. Hvad säger du om nyheten min Carl? Var stolt! Vi skola spela vår Förtryckare ett puts. Allt under en masque! Han förtjenar det; och vi . . . dock vi förstå hvarandra."

Evigt din Lotta.

*Carl Månstråle till Charlotte.*

"Jag har med förtjusning läst ditt bref. Nyheten väckte väl genast min bestörtning; men då du har mod att trotsa allt, vore jag brottslig om jag ej lifvades af samma mod. Herr von Kloo skall förmodeligen, en gång, bli spritt galen af glädje, och inte betänka att reputation i fält ej alltid förutsätter reputation af kärleken. Jag väntar mig samma lycksalighet som du . . . men om barnet en gång inte har mina drag . . . aj, aj . . . min Charlotte; då blir jag utom mig af förbittring. Emedlertid skola vi ej plåga oss med ledsamma föreställningar, de skada bara hälsan och och beröfva oss glädjen, som är så måttligt gifven de dödliga: Du liksom förebrår mig, att jag ej var synlig i går, vid brunsbalen; men du skall förlåta mig, då du får veta orsaken. Jag har en ny Bysättnings Resolution på mig, hvarföre jag måste hålla mig inlåst i mina rum. I fall du, min vän, med budet kan försträcka mig en summa af åttitre R:de

sexton skillingar banko, så är jag fri från all fruktan, och jag skall då i morgon förmiddag, kasta mig för dina fötter och i din famn."

Evigt din *Carl*.

Af dessa authentika Dokumenter, och väl skildrade karakterer torde läsaren inhämta så väl *Månstråle*s som *Lottas* tänkesätt. Det är nu kanske i sin ordning att ge Läsaren någon närmare underrättelse om *Månstråle*, som spelar tredje rolen i denna, till styl och sammanställning, så sköna och exemplariska historia.

### 8. Kapitlet.

*Carl Månstråle*, rymmare från Staden *Manchester* i England, der han varit Kontors Betsjent, och kommit på balance, genom rika depenser på en skön Spanjorska, som fångslade och bedrog honom; var född i Östergöthland och Staden Wadstena. Fadren hade i denna Stad, varit Rådhus-vaktmästare: men vid sin tilltagande ålder, i sällskap med sin gumma, som tjent tretti år på ett ställe, och derföre fått en Silfversked af Patriotiska Sällskapet, knyplade han nu spetsar, dem han försålde till resande Westgötar, hvilka ge kredit åt alla, och spela skälmstycken med alla. Gubben hette *Lunk*, och det synes derföre, i början, svårt att utreda, hvarföre sonen kallade sig *Månstråle*. Detta skola vi nu ha rätt på. Gossen kom, vid



vid tolf års ålder, som betjent till *Stockholm*. Hans husbonde logerade på *Malmens* källare; han var Adelsman, och när gossen fick veta skilnaden mellan Adel och oadel, förtröt det honom att han just hörde till den senare klassen. Nu hade han hört af sin Far, att hans Familj, ehuru fattig, likväl var ädel, det vill säga adel, och att familjenamnet varit *Månstråle*, emedan Stamsfadren varit Hof-poet hos Konung *Magnus Smek*, som sjelf i Nåder gifvit honom sitt sköldmärke, nb ett sådant sköldmärke man gaf då för tiden. Nu gick unga *Carl Lunk* till en Genealogist, hvars förtjenster ej voro värda fyra styfver; och denne lemnade honom en skriftelig attest att *Månstrålska* namnet florerat precis ifrån Konung *Magnus Smeks* till närvarande tid, då det ännu i en ung värdig Ättlägg florerar. *Carl*, stolt af detta skrifteliga betyg, skyndar att meddela sin Husbonde denna upptäckt, som deraf stod alldeles förbluffad. *Carls* husbonde var en man af hederliga tänkesätt: han beslöt, att ehuru oskyld med sin adliga jockey, blifva hans välgörare. Fordom brukade de adliga ätterne, liksom ännu våra Judar, att räcka de mera vanlottade i sitt stånd, handen. Nu är denna sed ej mera i bruk, men Moralisterne klaga inte deröfver. Dock — Moralisterne ha i alla tider varit Jesuiter. Ge dem mat — och de tiga nog. *Carls* husbonde, hvars namn Författarn ej kan erindra sig, satte honom i

en slags pension hos en gammal Filosofii Magister, en hedersman, men som ej kommit fort i världen, emedan han varit för litet Ortodox, och dessutom skrivit några satiriska sanningar mot ett visst Venerandum Consistorium. Musernes gamle Kandidat bodde i Sven Vintarpargränd, och under, öfver, bredvid och jemte honom logerade bara Muser. Här grundlades *Carls* vettenskaper. Som hans välgörare mer än vanligt intresserade sig för den qvicka gossen, gjorde Magistern sig all möda, att utveckla hans forträffliga anlag. Inom ett år skref *Carl* en temlig köksLatin, och inom två gånger två år, skref han Latinsk vers och läste med nytta *Xenophon*. Men med all detta forrädde han ett intrigant hufvud; han förförde och blef förford af flere Damer, alla hemma i ofvannämnda gränd, som i fordnatider var bekant under namn af *Starkottersgränd*; och hvilket hvardagsnamn blef uppfunnit vid ett tillfälle, då en Skadron af *Christien Tyrans* Lif-Ryttare, försäkrade att denna gränd var ett upptriffriskningsställe för tappre och trötte Krigare. *Carl* lärde dessutom Bokhålleriet, och blef deri ganska skicklig. Sedan han varit fyra år, och några månader hos Magister *Torren*, var han angelägen att komma ut i vida världen. En tretti Nymfer hade han redan pröfvat — nb pröfvat deras karaktär — och funnit att för mycken bekantskap med det täcka könet, förorsakar vämjelse och en tom kassa. Han

sade då — för att upprepa hans egna ord, —  
 "jag ger dessa Donnor fan, som man kan hy-  
 ra liksom man hyrer en åkarhäst, men som  
 vi inte lika lätt kunna skaffa oss från halsen."  
 Jag vet att denna liknelse stöter fina öron;  
 men *Carl* var ännu naturens oforderfvade Son,  
 och kände ej de granna fraser, med hvilka  
 dumhufvuden garnera sitt förstånd, eller be-  
 lefvade kavaljerer nyttja som valuta för san-  
 ning och uppriktighet. *Carl*, som hade lust  
 för handeln, ville likväl ej stanna kvar i  
 Stockholm. Han kände Engelsmännen endast  
 af böcker, men denna Nation behagade honom.  
 Med sin gynnares bifall, och af honom for-  
 sedd med en icke obetydlig summa penningar,  
 gick han i Juni 1802 om bord på ett Svenskt  
 Fartyg, som var destineradt till London.

### 9. Kapitlet.

Men innan jag vidare ountalar hans afresa,  
 måste jag berätta en händelse, hvars uteslu-  
 tande vore detsamma, som att rycka en länk  
 ur sin kedja. Jag kommer därför nu till den-  
 na berättelse.

Vid den så kallade *Brända Tomten* bodde  
 en Sjötulls-Waktmästare-Enka, ryktbar för sin  
 skönhet i fordna dagar, och samtidig med *Ulla*  
*Winblad*. Mannen hade i lifstiden, innan han  
 fick en liten tjänst vid *Stora Sjötullen*, stått  
 vid

vid Gula Gardet och Major Rapps Kompani, under N:o 85, med namnet *Knopp*. Hans Fru — ty då en Vaktmästare är välmående, det vill säga: då hans hustru håller Krog, och om Söndagarne Baler, kallas den kära hälften Fru — hans fru, säger jag, kunde inte tåla namnet *Knopp*; det var en ren ironi, ty hon var nu mera ingen knopp: men Vaktmästar *Knopp* kunde ej förmås att ändra sitt namn, helst han burit det med heder i Kongl. Maj:ts och Kronans tjenst, och såsom Korporal *Knopp* fått tapperhets - medaljen. Men Gubben dog; och Enkan lät genast i Tidningarne införa följande Annon, hvilken var författad af en Kammarskrifvare i Kongl. General - Assistans - Kontoret, som tillika var Matsedelsskrifvare hos Enkefru *Knopp*: "Underteknad får ge respektfulla Vener och Cunder te tjena, att ja hädanefter i ställe för *Knopp* kallar och skrifver mej, *Toffz*; som, enligt Förfatningarne första gången kungöres;" men den satans Sättarn på Tryckeriet, hvilken bar ett gammalt hat till Fru *Knopp*, satte *Koffz* i stället för *Toffz*, och på detta sätt blotade en vinkel i sitt svarta hjerta. Ehuru Fru *Toffz* strax i Dagligt Allehanda tillkännagaf tryckfelet, måste hon dock behålla det namn som Sättarn gifvit henne. Hon stämde väl denne till Kämnärs-Rätten; men då målet skulle ransakas, kunde Primarie - Kämnärn, äfven som sjelfva Preses, inte hålla sig från  
 gapskratt

gapskratt; då Fru *Toffz*, första gången rödblommig på femton år, med en känsla af inre värde, och uppbragdt af en billig förtrytelse, tog afträde från Rätten, och med kraft slog igen dörren efter sig. Men vi flytta oss nu till hennes hus, och hennes yrke. Som sagdt är Fru *Toffz* hyrde en vacker våning vid den så kallade *Brända Tomten*, och denna Våning kunde man med skäl kalla ett litet Tempel åt Kärlekens Gudinna. Ifrån en vacker Sal med ljuskrona af blått glas, i taket, kunde man komma in i fyra små kamrar, belägne å ömse sidor af salen. Hvarje kammare var möblerad med en säng, som ej saknade gula eller gröna kattunsomhängen, två bräckliga men fordom väl målade stolar, ett litet bord med en fjerdedels spegel, ett tvättfat med sin handduk, på den behöriga spiken, bakom kakelugnen. I allt var ordning och harmoni; detta är en rättvisa som Författarn måste göra Fru *Toffz*, i synnerhet som man från hennes Skänk kunde hämta vin, som inte var annat än rödt vatten, och kostade sexton skillingar halfqvarteret. Hon hade dessutom fint bränvin i små hvita flaskor, uppsatte radvis på hyllorne; men detta bränvin var inte fullkomligt äkta, hvilket fel man ej kan tillskrifva henne.

I dessa ofvanbeskrifna smårummen kunde en syndig själ ofta rätt artigt fördrifva en af-ton. Som Fru *Koffz* . . . nej *Toffz* vill jag säga,

ga, hade för princip att alltid bilda sex eller sju unga flickor, jag menar, lära dem moral och salighetslära, samt undervisa dem i gamla geografin och nödiga handaslöjder; så kunde en hygglig gosse, i hennes hus alltid finna en angenäm och underhållande konversation. Fru Koffz, — nå, det är för besynnerligt att jag inte mins hennes rätta namn — Fru Toffz var dessutom ädelmodig mot flickorna, dessa ofta Fader- och Moderlösa, kräk. Inte för att göra dem behagligare i Herrarnes ögon, men af en stark passion för snygghet, gaf hon dem, eller rättare lånte dem vackra kläder. I detta afseende hade hon en hel arsenal af granna Klädningar, Chemiser af den finaste kambrick, Tyllhufvor, Spetsar, Pomador, Sminkburkar, Band, knappnålar, och några vackra loständer af elfenben, dessa senare för sin egen räkning. Har såg man ofta melankoliska ungdomar, bleka skrifvare; eller välmående Borgersmän, gifte och tillika Officerare vid Borgerskapets MilitärKorps; eller raska Matrosar, som nyligen fått sin hyra; och dessutom många andra välkända Medborgare.

Fingo flickorna någon gång, små presenter för deras artigheter, hade de deraf själfva ingen förmån. Sådane höflighets-tributer tillagnade sig deras Matmoder eller Världinna; och barnen njöto deremot, sin föda, fria husrum, och ett lån af granna kläder. Hvad betyder det, om dessa uppväxande blommor här-

jas den första vårdagen? hvad betyder det, om de genom denna lefnad, störta en lidande Mor i grafven, eller tvinga en gråhårig Far att förbanna deras födelsestund? Hvad betyder det om de förlora ära och blygsel för en Sibyllas vinningslystnad, och afskys af hvarie redlig och vältänkande yngling? Hvarföre raseras ej sådane tempel, sådane kärlekens starka fästningar, med deras bastioner och Spanska Ryttare? Då en Sibylla är Kommendant, och en god Polis äfven befaller en legion Gens d'armer, vore genom en *coup de main*, detta verkställt. Man undersöker om rännstenarne förvara någon smuts; man låter en fattig arbetare plikta sina Tre och sexton i Banko, för det han inte gått jemt på gatan, som en dansör; en mäktig man, en gevaldiger inspärrar en sjutti års gumma, som bedt en förbigående jude om en bit bröd, och säger: "din kanalje kärring, jag skall lära dig att inte mer besvära hederligt folk, med tiggeri." Men Fröjas helgedomar stå, då alla andra helgedomar falla. Man borrtroöfvar väl stundom några prestinnor till ett annat Pafos på Söder, der de inläsas — men Templen befolkas med andra Gudinnor; templen nedrifvas aldrig; och unga hjeltar bli der alltid förförda af första Priestinnans Orakelsvar.

Carl förledd af sitt lifliga temperament, hade hos Fru Toffz några gånger gjort besök. Vackra flickor bïdo honom alltid vara välkommen; och  
hvar.

hvarför borde han då ej komma? *Carl* hade här tillfälle att se människan i det uslaste tillstånd, men hvilket tillstånd hon eftersträfvade och finner behagligt. Han kommer dit en vacker Februariafton, ungefär fyra månader innan hans resa till England. Han är inte vid humör, och sjelfva Vårdinnan lofvar derföre, att hennes egen dotter, som hon under små angenäma eder, försäkrade ännu vara en god flicka, skulle få göra honom bättre. Hon öppnade en dörr, gaf dem ett ljus, och föste så in dem i lilla kammarn till höger. *Carl* stod lite flat, ty denna flicka var en verklig skönhet. Hon hade nyss fyllt sexton år, och varit uppfostrad hos en släkting vid Tullgarn, ifrån hvilken hon flyttat till sin mor för tre veckor sedan. Modren hade hemtat henne hem, af ren spekulation; men flickan, ovan vid lasten och utan smak för dess retelser, hade ännu ej kunnat förmås att ingå i sin goda mors förslag. Hon ville gerna komma bort, för att undvika alla tillfällen till förförelser; och bad *Carl*, fastän okänd för henne, taga henne under sitt beskydd, och nu lofva henne att ej skada hennes heder. Hon ville gerna fly från sin mor, endast hon komme till godt och hederligt folk. *Carl*, rörd af den vackra *Maries* böner, beslöt att efterkomma hennes önskan. Han gaf henne sin adress, och följande morgonen infann hon sig hos ho-



nom, med sina kläder inknutna i några ser-  
vietter. Hon hade obemärkt smugit sig hem-  
ifrån, och var glad öfver den lyckliga utgån-  
gen af sin flykt. *Carl* hade emedlertid berät-  
tat alltsammans för *Magister Torren*, och ehuru  
*Marie* var öfverflödigt i hans hushåll, antog  
Gubben henne i sin tjenst.

### 10 *Kapitlet.*

Men vi måste följa *Carl* till London för  
att ej afbryta berättelsen om hans öden. Han  
kom dit och erhöll snart plats på ett rikt Han-  
dels-Kontor. Hans fördelaktiga utseende och  
hans goda kännedom af språket tillskyndade  
honom denna snara lycka. Han vaon snart  
sin husbondes tillgifvenhet, han blef föredra-  
gen framför de öfrige kontors-betjenterna, som  
alla dock voro Engelsmän; och detta hans före-  
träde förtjenar således dessmera upmärksamhet.  
*Miss Clara*, en af döttrarne i huset, den vack-  
raste och kanske den ärbaste, råkade bli kär  
i den lycklige Svensken. *Carl* märkte det;  
men låtsade ännu, som han ingen ting förstod,  
för att göra sig dessmer förvissad om sannin-  
gen af sin upptäckt. Ännu drojde några  
veckor innan de älskande kommo till ömsesi-  
dig förklaring; men detta låt sig göra en vacker  
eftermiddag, då *Köpmannen* med fru och barn  
voro borrtä. *Miss Clara*, som sade sig vara illa-  
mående, måste vara hemma; detta ingick allt

i hennes plan. Hon skref nu en biljett till *Carl*, och föreslog honom ett möte i hennes kammare. Hon gaf honom anvisning på en lönntrappa, hvilken han borde gå för att undvika uppmärksamhet. *Carl* läste biljetten, med en glad förvåning; han var smickrad att han, på ett så omärkt sätt, var könets gunstling. Han såg sig i spegeln, satte på sig en allvarsam men tillika melankolisk mine, och begaf sig på vägen till det gudomliga wäppet, der han skulle vinna en lysande seger. Han kom — och *Miss Clara* tog emot honom med stolthet, hvilken man minst bör vänta hos en älskarinna, då hon första gången skall yppa sin låga. Hon steg opp, och *Carl* hade knappt fått helsa, innan hon med en wärdighet, som kunnat tillhöra en prinsessa, sade: "Min Herre, Ni och jag ha nu i hela två månaderne talat ett språk, som väl har varit stumt, men som vi begge icke dessmindre alltförväl begripit. Ni har ej först velat tala; Ni har haft förmycket högmöd dertill, eller handlat efter några andra planer; ty, det kan inte falla mig in att tro, det ni är försagd eller skygg för fruntimmer. Som jag precist wét, hvad ni tänker i anseende till mig, så befaller jag Er att genast yttra Er. Jag är nog artig att underrätta Er, det mina föräldrar för Er fattat vänskap, och att Ni kan hoppas mycket af deras godhet. Jag skall äfven vara nog enfaldig att säga Er, det jag föregifvit ett illamående för  
att

att i dag få vara hemma, och det endast i den afsigt, att inhämta era tankar i denna sak, som rör oss begge så nära." *Carl* stod väl lite flat men han fattade snart mod. "Ja älskade *Miss*," sade han, "jag erkänner Er godhet; men jag måste tillika förklara, att Ni har en dålig smak, då jag varit nog lycklig att på Er kunna göra något intryck. I alla fall, har ni, under dessa månader, endast sväfvat för min inbillning; men jag vågade ej yttra mina känslor. En fattig Utlänning våga tala om kärlek till dottren af en rik Engelsman! detta förekom mig som en orimlighet. Emedlertid har Ni nu beredt höjden af min lycksalighet. Jag tillbeder Er; Ni har att befälla öfver mina öden, och jag skall alltid söka göra mig förtjent af Er tillgifvenhet." Bekantskapen blef gjord och kärleken starkare. *Carl* kunde nu, utom hus, äfven underhålla sina nöjen, ty *Miss Clara* försedde alltid hans kassa. Han vann ännu mer den redlige Köpmannens förtroende; ty ordentlighet, ett stadgadt väsen, människokänedom och ett godt hjerta — allt detta förråddes hos *Carl*; och dessa egenskaper voro just de, som Köpmannen värderade.

## 11 Kapitlet.

Öfver ett år befunno sig *Carl* och *Miss Clara* såsom de lyckligaste menniskor. Men

ödet hade beslutit att pröfva dem. Det är motgången som sätter Kontrollen på själens halt och bestämmer dess värde.

*Carl* kommer, en natt, från en Spelklubb; der han förlorat en anseelig Summa. Ledsen öfver denna förlust, var han lätt upbragdt till vrede. Hans gång är melankolisk, hans ställning högst besynnerlig och han vinner derigenom ett par kittsliga ynglingars uppmärksamhet, som förmodeligen äfven anlände från något Spelhus, men med en bättre behållen Kassa. Ynglingarne sade med flit, helt högt: "se, der går en misantrop, som blifvit pank; God dam! han borde bädda sig i Themsens." Herrarne viste ej ordet af, förr än Svenska örfilar dansa omkring dem till höger och vänster; de gjorde väl motstånd; men det var fruktlöst: de ropade en Constabel, men händelsen ville att en sådan inte skulle infinna sig. Korrt och godt, de måste hålla lektionen till godo — och *Carl* skildes ifrån dem med en lyftning på hatten. *Carl* gick ej hem, utan besökte i det ställe Fru *Luthmans* Vårds-hus. Denna Fru *Luthman* är född i Finland, flyttade till London för flere år tillbaka, emedan hon ej kunde komma öfverens med sin man. Hon är mest besökt af Svenska Sjökap-tener, som nu, sedan en tid, börjat kalla henne Mormor. Här tillbragte *Carl* natten i sällskap med några Sjöfarande från Gotheborg.

Engels.

Engelsmännen, som han slagit, och som gått på spår efter honom, låto Constablarne här fånga honom och föra honom i arrest. Ehuru obetydligt detta mål i början syntes, blef det rätt äfventyrligt för den stackars *Carl*. Nu blefvo äfven hans många nattvandringar upptäckte för hans Patron, som alldeles öfvergaf honom; och då denne fick veta sin dotters förhållande med den utsväfvande Svensken, blef han bragt till raseri; och *Miss Clara* måste, för att undvika följderna deraf, rymma öfver till OstIndien. *Carl* var äfven nog lycklig att, med mycket äfventyr, kunna practicera sig ur arresten. Nu stälde han kosan till *Manchester*; och gjorde äfven der lycka hos en rik handlande. Men en skön Spanjorska, som kommit till *Manchester* att ärfva en rik släkting, hvilken hon, på en falsk underrättelse, ansåg vara död, lade nu ut sina nät för den vackre Svensken, och denne var snart i faran. På spel och sin sköna, förstörde han inom en kort tid, så mycket af sin husbondes kassa, att han i all tysthet, måste taga afsked af *Manchester* och alla dess nöjen. Han kom, sommaren 1807, till *Göteborg*, och strax derpå åter till *Stockholm*. *Lotta* tjenade detta år, på ett Vårdshus på Österlånggatan; der blef hon bekant med äfventyraren *Carl Månstråle*, som ännu hade omkring hundra pund kvar från England. *Carl* hyrde henne egen kammare i *Brunsgård*, men då hans kassa började tömas,

kunde

kunde han ej längre fortsätta sin vänskap på samma réela sätt, med *Lotta*. Hon arbetade sedan på en Fabrik på Söder, och det var ifrån denna Fabrik hon kom till Kapten, som vi redan omtalat.

Nu ha vi i korrthet uppgifvit *Carls* Biografi; vi se här af att hans bekantskap med *Lotta* var äldre än Kaptens; och om *Lotta* därför gaf *Månstråle* företrädet, böra vi ej förundra oss.

## 12. Kapitlet.

*Lotta* hade omkring ett år varit i Pensionen, och lärt sig . . . urskilja bästa sorten Pomada, och göra narr af unga flickor, som gingo i sådana Guds hus, dit inga manspersoner kommo för att betrakta de andäktiga skönheter. Kapten betalade för detta året till Abbedissan, 300 R:d. Banko; och häri, liksom i mycket annat, handlade han just som en narr. *Lotta* flyttade nu åter till Kaptens våning på Drottninggatan; och de lefde offentligt, som om Kyrkans heliga band redan forenat dem.

Genom Kapten von *Kloo*, fick nu *Lotta* tillfälle att bli bekant med mycket hederligt folk, och ibland andra, med den ryktbara *Amalia*, om hvilken en liten Roman af en skicklig hand, utkom 1808. Denna *Amalia*,

hade

hade nu, oakadt hon hade ett spädt barn, ingått vanskap med den syndiga världen. Hon hade alldeles bortglömt sin vörnadsvärda äldrige Far; sin aflidne, ständaktige Man; äfven som Auktorn af boken om hennes romantiska händelser; och i det stället, var hon fängslad af en ung Ryttmästare, som hade vackra egendomar i Vestra orterne af Riket. Förtalet säger att en Rysk ÖfverstLöjtnant förut stiftat ovanskap emellan henne och hennes älskade man i lifstiden.

Hösten ingick, och *Lotta* fick mera roligt. Ganska få Spektakel försummade hon. Kapten hade abonnerat Sjuttifemman och Sjuttisexan för dem gemensamt, på Amfiteatern af Operan. Sjuttisjuan hade bordt vara tagen af *Månstråle*, för att göra *Lottas* sällhet fullkomlig, men denna plats var redan borrtta, då han anmälte sig i Kongl. Spektakel - Direktions Kansli, till dess erhållande.

### 13. Kapitlet.

Nu tilldrog sig en händelse som gjorde att Herr Kapten von *Kloo* en vacker dag inte hade mer än tie steg till gillstun, det vill säga: Högvakten å det Kongl. Slottet. Händelsen var denna: En viss Löjtnant *Rääshjerta* hade utgifvit en så lydande förskrifning:

Till Herr *Carl Månstråle* eller Ordres, betalar

talår Undertecknad Sex veckor å dato, en Summa af Ett Tusende R:dr. Banko; Valuta bekommit, som reverseras.

Stockholm den 19 Januari 1810.

Sgr. 1000 R:dr. *Göran Rääfhjerta.*

För ofvanskrifne Summa går undertecknad i borgen, som för proprie skuld.

Stockholm Ut Supra

*Knut Wilhelm von Kloo.*

Som menniskovänner *Carl Månstråle* var Innehafvare af denna Revers, och han flere gånger genom sin Kommissionär, blifvit låfvad pengar af von *Kloo*, sedan det var afgjort att *Rääfhjerta* inte kunde betala; men dessa löften aldrig varit att bygga på, gjorde nu *Månstråle* en ansökning hos SlottsKansliet att Kapten von *Kloo* vid Utmättings eller By-sättningstvång, måtte åläggas infria det af Löjtnant *Rääfhjerta* utgifne, och med Kapten von *Kloos* borgen försedde Skuldebref. Den beskedlige von *Kloo* blef lagsökt, och emedan *Rääfhjerta* ej hade den minsta tillgång, utan nu mera underhölls af en vacker Kammarjungfru, som var i tjenst hos en Grefvinna på Slottet, såg han sig nödsakad infria den förbannade Reversen. Slotts-Kansli-Betjenterne gjorde, en dag, mine af att föra honom på Högvakten, och emot all förmodan, kunde ej mutor nu mera verka på dessa olyckans Profeter. Kapten måste således i hast låna fyllnaden till

summan:



summan, hvilken han utgaf, utan att deraf hafva ägt annan nytta, än ledsamheter och förgelse, som ofta bidraga till vår bättre hälsa.

Således fick bror *Månstråle* Ett Tusen R:dr. Banko i sitt våld . . . och vi skola nu uppdaga att han erhöll dessa pengar precis för ingenting, emedan han, i valuta för dem utgifvit precis ingenting. Saken hänger så i hop: *Rääfhjerta* och *Månstråle* hade gjort bekant-  
skap på den hemliga Birribiklubben, som fans inte långt från *Gustaf I:tes* buste, der mången yngling blifvit galen, och mången raffinerad skålm samlat förmögenhet. (I parentes sagdt, känner Författaren en viss afskedad Militär, åt hvilken Kungen, Gud ske låf! ej varit nog nådig att ge Sverdsorden, som genom spel i ofvannämnde hyggliga societé, äfven som på *Christinehamns* marknad, vunnit vackra egendomar; äfven har Författarn den synnerliga äran att vara bekant med en annau tap-  
per Riddersman i samma genre, som, genom samma yrke blifvit välmående, och genom hvars åtgärd dubbla gröna klädesgardiner, för några år sedan, inrättades för fönsterne till Spelklubben, på det, ifrån gatan, det kristliga förehafvandet ej måtte observeras.) Nu är parenthesen slut, och vi komma således till sjelfva saken. *Månstråle* och *Rääfhjerta* hade, som sagdt är, i denna klubb, gjordt bekant-  
skap. Likstämighet i böjelser alstrar alltid vänskap,  
men

men en sådan vänskap, som är beräknad på spekulationer. När man anser det ej mödan värdt att, i kompani, spekulera längre, uppsäger man vänskapen, liksom tvenne köpmän uppsäga ett bolag — och dermed är det slut. *Månstråle* hade på en aftonpromenad presenterat *Räafhjerta* för *Lotta* — och hon var nog skarpsynt att, i honom, upptäcka en man, som lät bruka sig till hvad som helst, endast ära och redlighet inte kommo i fråga. Som *Lottas* plan att blifva qvitt von *Kloo*, gick derpå ut, att, i anseende till penningar bringa honom i sådant trångmål, att han inte kunde utreda sig, men hvaraf hon likväl sjelf ville skörda vinsten, uppspann hon nu en intrig, värdig henne, värdig en Dame med hennes uppfostran, en Dame, dotter af en pepparkaksmånglerska, hvilken naturen gifvit ett fördelaktigt utseende, men i hvars själ lågo svek, list, bedrägeri och känslolöshet, frodiga missväxter, som i barnåren, genom en förnuftig uppfostran, kunnat blifva till det mästa borttagne.

*Lottas* intrig var denna: *Carl* skulle öfvertala *Räafhjerta* att till honom utgifva en löpande revers på den förut nämnda *Summan*. *Räafhjerta* skulle presentera sin Revers för von *Kloo*, som var hans vän och landsman, och som förut tjenat honom, med anhållan att von *Kloo* tecknade på skuldsedeln sin kaution, i hvilket fall han var öfvertygad att blifva hjälpt af en Herr *Månstråle*. *Räafhjerta* skulle

göra

göra uppvaktning hos sin vän en viss morgon, då *Lotta* vore tillstädes och ej låta hennes närvaro hindra sig att annåla sitt ärende. Kapten skulle först, efter hennes uträkning, stanna i ovisshet, men emedertid löfva att bestämdt yttra sig följande dagen. Emedertid som *Lotta* hört hvilken affär Riddarn *Rääfshjerta* hade att avsluta, borde Kapten nödvändigt inhämta hennes tankar, innan han kunde besluta något. *Lotta* skulle emedertid ansvara att Kapten underteknade som kautionsman, emedan hon hade fullkomligt välde öfver honom. För denna lilla tjänst skulse *Månstråle* och *Rääfshjerta* dela den lånta Summan mitt i tu, och behålla hälften vardera.

Denna proposition framställdes af *Lotta* till *Månstråle*, och denna behöfde ej länge öfvertala *Rääfshjerta* innan han antog densamma. *Rääfshjerta* var i alla fall, redan bångnäs sig och detta lilla knepet lade ingen ny glans till hans öfriga hjeltedater.

Det är förunderligt huru snart man blir resolverad, att begå en dålig handling, då stora behof, som ett lastbart uppförande föranledt, påtränga oss. Huru mången Spelare vore ej, i det ögonblick han förlorat allt hopp om revange, färdig att mot tie Riksdaler Riksgäld, på lifstid, ingå i kapitulation med fan! Hvarföre nyttjar man ofta de våldsammaste medel, när man är i den uslaste belägenhet, för att  
 afhjelpa

afhjelpa den? Allt ytterligt tror man bäst kureras med något ytterligt. Kan man nyttja en sådan kur i den djupaste tysthet, då är faran försvunnen. På detta sätt mördar nu Fröknar och Mamseller och äfven Fruar, hvilkas Männer äro borrt i krig, sina späda Ättlingar, innan de i det tysta, fått sin utbildning, och följaktligen innan de fått se Guds dag. Jungfrumord bli alltid upptäckta, men barnamord högst sällan. Men kastom nattens sloja öfver de förnämmas Kabinetter, och de inte förnämmas Sängkammrar. Låtsom som vi aldrig sett skickliga Läkares recepter på lätta och oäfventyrliga barnamord. Ett sådant recept kostar hundra Riksdaler; modrens lugn, då höstsolen uppgår öfver hennes hufvud, och Läkarens inre tillfridsställelse då ålderdomen säger att han samlat tillräcklig förmögenhet, och grafven står öpnad att svälja den hjelte, som öpnat så många grafvar för andra födda och ofödda medmänniskor.

Men jag förvillar mig, i min vackra ifver: jag måste nu återkomma till Löjtnant *Räafshjerta*. Han gick till sin vän, stälde sig i stort behof, väntade dagligen pengar från sin Farbror, en rik Brakspatron i Wermland, hvars enda arfving *Räafshjerta* var; blef hjälpt af von *Kloo*; och lämnade sedeln åt *Månstråle*. När denne genom Executors magt utfått Summan af den stackars von *Kloo*, deltes den redligen emellan skälmarne. *Räafshjerta* var vid humör, under delningen; *Lotta* föräddade den synbara,

synbaraste glädje, men *Månstråle* såg på den andelen, som tillföll honom eller *Lotta*, med förakt, och tycktes hemligt förbanna den stund, han lät henne öfvertala sig att begå detta bofstreck. Att genom spel taga sin väns egendom, är ett tjufveri som är sanktioneradt af allt så kalladt bättre Folk. På en simpel krog, anses väl kort- eller terningspel som dobbel, liwaföreman pliktat en viss summa: men har spel vid ett Mahogeny-bord samma betydelse? Själens skulle ofta saknas i ett godt sällskap, om denna ro ej finnes.

Odödlighet till denne hör,  
 Som Kort och Tärning funnit opp:  
 Hans själ i himlen fröjdas bör,  
 Och balsameras bör hans kropp.

Nemligen om det intet redan skett.

Men att på ett lika bedrägligt sätt, som nu *Räafhjerta* nyttjat, narra till sig pengar, det är hvad *Cicero* kallar *turpe* eller *inhoneste*; och *Månstråle* kunde intet gilla det. *Månstråle*, så intrigant, så utsväfvande han var, hade likväl frön till ganska goda egenskaper. Men beklagom den, med hvilken *Ödet* roar sig att leka, och som kastas ur det ena äfventyret i det andra, för att slutligen, endast van vid dessa brottsliga äfventyr, älska dem, såsom förströelser, och söka dem såsom döfvande balsam mot förebrående minnen och en tärande ånger.

14. *Kapitlet.*

Orsaken till *Carls* hemliga oro och liknöjdhet, vid pengarnes delning, låg i en händelse, som jag nu skyndar att omtala.

Några dagar innan *Carl* fått pengarne af von *Kloo*, promenerar han solo utanför Norrtull. Han går tillbaka åt Staden, och möter, på Norrtullsgatan, en hyrvagn, i hvilken en ung *Dam* och en Kavaljer åkte. Detta tilldrog sig en angenäm *Juli* afton. Af en tillfällig rörelse på hufvudet, kastar *Carl* ögonen i vagnen, och tror sig i det granna Fruntimret igenkänna *Marie*, som han fordom räddat ur sin onaturliga *Mors* egna händer, som han älskat, som han, med den öppna<sup>65</sup> Himlen till vittne, svurit en evig kärlek. Konvulsifviskt sammandrogo sig hans ansigtes muskler, han skar tänderne, vände om och gick efter vagnen, som stannade på Stallmästaregården.

Menniskorne äro besynnerliga, de bryta sina löften hvarje minut, och det faller dem högst sällan in att, ens för sig sjelfva tillstå sina förseelser; men om en annan handlar emot dem, på lika sätt; om en *Vän* eller *Älskarinna* bryter mot dem sin ed, så, ehuru de brutit sin hundra gånger förut, bli de utom sig, fieska och sätta allt i rörelse. De ropa på himmel och helfvete, och äro paddor i sjelfva verket. *Carl* går in i källarsalen, och frågar en af flickor-

flickorna på stället, om hon kände det Fruntimret, som steg ur vagnen med den unga Herrn. Af flickans svar finner *Carl* att han inte misstagit sig; det var verkligen *Mari*. Hon var nu ett syndens barn så väl som många andra; och denna tanke gjorde på honom ett gruffligt intryck. Att genast utstudera en passande hämd på *Marie*, var omöjligt; *Carl* saknade dertill äfven kall blod; men en artig surpris för den trolösa kunde genast åstadkommas. *Carl* trodde med säkerhet att hans vistande i Stockholm, var obekant för *Marie*; en hastig och oförmodad åsyn af honom skulle således sätta henne i bryderi; han ville, som det står att läsa i *Redlighetens Seger*, gripa hennes själ med en blick, och tvinga den otacksamma att rodna, i hennes förförares närvaro. Han stiger in i rummet, som nyttjades af hans fordna älskarinna och hennes nya tillbedjare; hälsar som en man af verld, och med en ton en röst, hvars grace ingen kan motstå, frågar: om herrskapet behöfde detta rum för hela aftonen? han väntade ett sällskap, som bestod af tio eller tolf personer . . . ville den unga Herrn och Damen deltaga i de kommande Vännernas nöjen, så vore man mycket smickrad; o. s. v. — Den unga Herrn svarade på ett mycket decisift sätt, att han behölle rummet åtminstone ännu en god stund, att han inkommoderade ingen och ville tillbaka af ingen bli inkommoderad. *Lotta*, som igenkände *Carl*, hoppade emot honom, som om hon talt med honom för några tim-

timmar sen, och sade skämtande: Herr *Månstråle*, vi bli snart resfärdiga, vi skola inte länge genera Er. Hur mår Ni? hvad ni nu är blek! Jag bor på Kimstugatan, huset N:o 7, kvarteret Trollet. Om det inte faller Er olägligt, kan Ni någon gång stiga opp till mig. Adjö Herr *Månstråle*.

### 15 Kapitlet.

Den unge Herrn, som var *Maries* Drabant, förstod nog jatt det var en gammal bekantskap emellan hans sköna och *Månstråle*, och han företog derfore strax afresan. Denne yngling hade haft någon uppbörd vid ett Kommissariat, under kriget; han var derfore nu i svängen, förstod den kinkiga konsten, att fara på värdshus med muntra flickor, och lefva på ett sätt, som om hans räkenskaper aldrig skulle blifva reviderade.

*Carl* stod helt flat, då han såg att *Marie*, af hvilken han strax var igenkänd, så lättsinnigt komplimenterade honom. Han blef melankolisk; han förestälte sig nu, att den goda flickan blifvit förderfvad, endast genom honom. Han hade, vid sin bortresa till England, lofvat skriva henne till; det löftet hade han aldrig uppfyllt; han hade försäkrat henne, att hon alltid skulle vara i hans minne; och han hade aldrig tänkt på henne. Förtviflan öfver  
hans



hans synbara kallsinnighet hade fört *Marie* från skyldigheternes väg. Detta var *Carls* fullkomliga öfvertygelse. Han var missnöjd med sig sjelf, och äfven, då han såg von *Kloos* Bankoseddlar, kunde ej det dystra i hans anlete försvinna.

Förgäfves sökte, vid delningen, *Räafhjerta* och *Lotta* att göra honom glad. *Räafhjerta* frågade honom om hans samvete inte glänste som en snö, eller om minnet af gamla händelser gjort honom bankrut på sitt dyrbara inre lugn? *Carl* svarade ej på dessa foraktliga frågor. Han lemnade sin älskarinna; hans vän följde honom. Nu togo de vägen åt Djurgården. Spektakel-Direktionen derstädes gaf, för aftonen, en dråplig Tragedie; men *Carls* själ var ej stämd för Tragedier, som man skrattar åt. Efter någon öfverläggning, besökte de ett ryktbart värdshus, funno der vackra flickor, en hygglig och välkänd värdinna, och de beslöto att stanna der för aftonen.

## 16. Kapitlet.

Här drucko de sina glas i all maklighet och gjorde sina reflexioner öfver tidens välde i allmänhet, och på Fruntimmer i synnerhet. Värdinnan hade i flere Herrans år, inför Stockholms bemedlade Ynglingar, Sjökaptenar, som ännu hade skutan qvar, och Resande, som

ännu

ännu inte hunnit bli pank, aflagt odisputabla bevis att hon ej var Västal, eller bland detta slags fruntimmer, som man kallar skenheliga. Carl hade sett denna Vårdinna för femton år tillbaka, och då i henne funnit en skönhet. Nu såg han i samma fordna ängel, första utkastet till en infam kärring, till en furi med en hemsk eld i ögonen, med förtälet och afvunden på de visna läpparne, och en barm, ej mera liljehvit och klotrund, men brunaktig och hängande, hvarföre konsten måste komma den till undsättning.

Carl hade också ganska ofta begått den dumma synden att skriva vers: satiren var hans fält, ofta till hans olycka. Han kunde ej afhålla sig att, på stället, skriva ett inpromtu i anledning af Vårdinnans tilltagande ålder: jag kan ej erindra mig om hon hette Juli, eller Mari, eller Sofi; men ett af dessa namn var verkligen hennes: Se här är Visan; Utgifvaren går i god-för att den är autentik, och att mycke lögn deri inte heller finnes.

Borrta är blomman uppå din kind:  
 Syster Sofi! så blek du har blifvit!  
 Vallustens ljufva, qvalmiga vind  
 Dig har ett helgons skröplighet gifvit,  
 Lifvas du än af vin och musik?  
 Nej, Lejonninna\*, snart står du lik.  
 Venus din dödsdom har skrifvit.

Korss

\*) Hennes Fars namn var Lejon: samn. gen. Lejonninna.

Korss, i din ungdom, hvad du var skön . . .  
 Häddade mjukaste blomstersängar . . .  
 Skördade alltid trohetens lön . . .  
 Rövade hjeltars helsa och pengar!  
 Eld var i blodet, vissnade mö!  
 Bikta dej nu, ty snart ska du dö,  
 Do från Baronernas drängar.

---

Sjelfva Baronerna se dig ej mer;  
 De kastat bortt den stigna citronen!  
 Mot dina Nymfer Skepparn blott ler —  
 Fallen för dig är Cypriska Thronen.  
 Sminka dig ej, föräldrade Troll,  
 Men sjung nu Psalmer utur D moll,  
 Med den andäktiga tonen.

---

Sedan visan var färdig, sjöng han den helt högt; alla herrarne började skratta och Prestinnorna på stället, gingo i de andra rummen. De hade averterat Vårdinnan hvilken gemen visa Herr *Månstråle* sjöng, och hon kom strax in, och i de förbindligaste uttryck, fastän harmen lyste ur ögonen, bad *Månstråle* sjunga om den för söta visan. *Månstråle*, som aldrig kunde neka en Dam något, efterkom Vårdinnans vilja; men knappt hade han kommit till 4:de raden i 2:dra versen, innan han af Vårdinnans egen mjuka hand fick en duktig örfil, under yttrande: *detta pligtar jag inte*

inte för, det är i mina egna rum; och visan är skrifven om mig! *Månstråle*, som annars alltid var artig blef nu uppbragdt, och expedierade med en skicklig rörelse af foten, Vårdinnan in i nästa rum, der hon fick tillgjorda konvulsioner. Nie eller tie unga karlar kommo efter, för att hjälpa den stackars vårdinnan; Författarn af visan och *Råafhjerta* voro ibland dem; der på bar man henne i sin säng, satte lifgifvande droppar under näsan, och till slut i en full Chorus åter sjöng visan.

Carl begaf sig hem sent på aftonen, och vid Stortorget skildes han från bror *Råafhjerta*. Denne reste dagen derpå till *Helsingborg*. Der gick han öfver till *Helsingör*, strändes der till Polisen för oriktiga pass, men praktiserade sig sedermera till *Köpenhamn*, der han blef Soldat. Flere hans bekanta träffade honom vid *Glücksstadts* öfvergång, bland dess Garnison; han var Sergeant vid ett Infanteri-Regemente, och dessutom nyligen gift med en vacker Markenterska, som samlat förmögenhet under Danska örlogen.

## 17. Kapitlet.

Återkommom till *Lotta* och von *Kloo*. Jag tror att jag glömt nämna, att *Lotta*, under hela Sommaren, druckit *Uggelviks* helsovatten. Det skulle ha blifvit en lucka i min Roman,

om jag ej erindrat mig detta, och i anseende till Bokens titel, skulle jag begått en stor förseelse. Nå . . . jag vill då omsider berätta, att hon drack brunn under Sommaren, och att hon gaf *Uggelvikens* vatten företråde framför *Djurgårdsbrunn* och *Sabbathbergs*. Kapten kunde ej förmås att göra *Lotta* sällskap, åtminstone vid *Uggelviken*. Jag vet ej om något adeligt högmod, någon sann och inte illa beräknad ambition, eller något annat, gaf anledning till detta fasta beslut. Nog af, *Lotta* drack der ensam — och det var ej henne emot, emedan *Månstråle* nu dagligen kunde taga henne under sin konvoj.

Det är en förlust för *Uggelviken* att inga hus der finnas, som kunna rymma ett talrikare sällskap. Är det afvund af de andra Brunnarne som bereder denna olägenhet, — eller hvari kan orsaken ligga? Man borde hos höga Vederbörande göra anmälan härom: en vacker dessein till ett tempel åt helsans Gudinna skulle snart af *OlverIntendents* Embetet kunna åstadkommas. Men så är det, då en viss sömnaktighet råder i de angelägnaste saker. Man kan då ej fatta ett beslut, mindre verkställa det. Hade *Birger Jarl* ej beslutit bygga Stockholm, så hade vi kanske inte haft ett enda Jungfruhus på dessa eländiga skär; om man ej inrättat *Assistans-Kontoret*, så hade kanske inte så många kärringar druckit  
opp

öpp sina klädtrisor i kaffe; och mången yngling nödgats arbeta, då han ej haft tillfälle att få några styfrar för räcken, på Assistanzen.

Hade man förut varit omtänkt att uppbygga nödige hus för Brunnsgästerne vid Uggelvikens, så hade man sluppit anställa Brunnshalerne på andra ställen. Denna olägenhet är allt för synbar, för att ej af hvarje sjuklig patriot, som väntar hälsan af denna ryktbara källa, bli behjertad och i en framtid förekommen.

### 18. *Kapitlet.*

Sista Brunnsbalen för Uggelvikska Sällskapet var utsatt att hållas den 18 Augusti på Vårdshuset *Clas på Hörnet*. Hit samlades en stor del af Stockholms belevade ungdom. Direktionen vid Uggelviks Hälsokälla, består af idel fördomsfria Ledamöter. Det är just denna kasus, som utgör dess egentliga värde. Denna Direktion låter ej bekymra sig om hvilka personer, som få inträde på balen. Det är nog om man har menniskoansigte, och inte är illa klädd. Det fins väl en Fiskal i denna lilla nobla Societé, men denne är artig som en Fransysk Chevalier, och den som innehade denna befattning innevarande år 1814, såg till och med igenom fingren med flere små förbrytelser.

Denna

Denna bal, om hvilken nu är fråga, var den mest lysande som gifvits sedan flera år. Författaren af denna lilla täcka Roman, var äfven närvarande, och deltog, i början, i dansen; men genom en uppkommen oenighet emellan honom och *Jeannette Pfnurr*, som var Fru och Mamsell på en gång, och dessutom inte vacker mera, upphörde han att dansa, men drack i det stället. Sedan han druckit ansenligt, fantiserade han en god stund; han fann ett nöje i detta sällsamma sinnenas spel, emedan han tyckte sig se *Jeannette Pfnurr* brinna lifslevande. När han vaknade, var han liksom missnöjd, då han fann, att rättvisan existerar blott i luftiga drömmar.

Det var naturligt att *Månstråle*, ehuru han ej var bländ Patienternes antal, skulle bevilsta balen med sin *Charlotte*. Dessa unga älskande, begge i blomman af sin ålder, begge utmärkta i växt och behag, förhöjde glansen af balen. Författarn kunde väl räkna opp en del af de *Assembléens* *Ledamöter*, som han kände, men dessa bli ej särdeles många, emedan hans minne brister, och denna olägenhet härrör deraf, att han ej var fullkomligt redig den qvällen.

Bland första paret syängde sig en Färgaregesäll, med sin trolofvade; hans blå händer gjorde en angenäm kontrast emot hans flickas hvita gazklädning, när de yoro häftade

på begge sidorna af lifvet. Hon liknade en Gudinna som stiger ur skyn, och på hvars snöhvita drägt ännu ett par fläckar af det mörkblåa molnet icke försvunnit. Dernäst framsvalvade en elegant Herre, som egentligen var ingenting, men hvars *moultié* hade, genom hans intriger, skiljt sig från sin man, hvilket steg hon redan ångrade. Dernäst framlinkade en medelålders man, som var upphandlingskommissionär åt halfva världen. Kom man i slaktarhuset, så var han der och utbjöd oxar till nästkommande höst; hade man ärende i hökarboden, så fanns han der, och afslöt handel om mjöl och ärter, som han åtog sig att leverera. En gång kom jag att köpa af *Mamsell Komstedts Trollpläster*, och han var redan före mig; en annan gång skulle Författaren köpa ett par glasögon åt sin åttiåriga Mormor, och denne lille halte djefveln, träffades i samma bod, och i nästan samma ärende. Han var äfven på Slutbalen, och hvad som förekom besynnerligt, var att den Dam, med hvilken han dansade, var en regelbunden skönhet och tillika hans älskarinna. En Lif-Drabant, i Civila kläder, skulle göra sig till och säga henne artigheter, men hon hade ett marmorhjerter för denne länge, svigtande, oproportionerlige *Adonis*. Vidare framrullade en liten figur, som fördom varit en välmående kryddkrämare, men som efter gjord cession, under sista kriget blifvit Under-Intendent vid en Hö-Transport, hvarföre han



än i denna dag kallas Kommissarie. Han sällskapades af en lång och fet matrona, en Enka omkring sina två och fyrti år, som hushållade för Kommissarién och en Prest, på en gång, ehuru den ena bodde på Norr, och den andra på Söder. Vidare funnos der Skrifvare, större och mindre, HandelsBokhållare, mer och mindre ruinerade, samt flickor, hederliga och inte hederliga, till ett förfärligt antal.

Ganska ofta händer, att i större sällskap uppstår någon oenighet, och merendels äro Damerne dertill orsaken. Äfven på denna lysande sammankomst, som Uggelviks sällskapet föranstaltat, yppades en missämja, hvilken kunnat föranleda till högst ledsamma följder, och minska sällskapets kredit om ej vänskapen och samdräkten slutligen kommit emellan och gifvit utslag i saken.

En liten spenslig Herte, om sjutton eller aderton år, som kallades Doktor, hade genom sina pojaktiga infall lyckats uppreta *Månstråle*. Denne kallade den föregifne Doktorn en barnunge, som knapt kände sitt A. B. C. i Osbeckska svältkuren, och bad honom om ett recept för nysningar och Catarr. Dektorn, som i sig sjelf inte varit annat än en lustig Barberare gosse, men nu såsom Uppbörds-Läkare bar Kaptens uniform, kunde ej blifva annat än stött häraf. Han och *Månstråle* gingo i ett  
annat

annat rum för att närmare afgöra saken. Men nu tilldrog sig en annan händelse, hvarom egentligen är frågan, och jag skall i största korthet berätta den.

*Lotta* blef nu, under *Månstråles* frånvaro, uppbudet af tvenne, då okända unga Herrar, nästan på en gång. Efteråt fick man veta, att den ene var Mönsterskrifvaren *Jacob Stolt*, son på afviga sidan, af Kammar Rådet *Kluddenberg*; och den andre Härfrisörn *Kanalje*, uppfödelsebarn med den förstnämde. Begge hade föresatt sig att dansa med *Lotta*, och som hon gifvit *Anders Kanalje* företräde, kände Here Mönsterskrifvaren *Stolt* sig häraf förolämpad. Dansen slöts, och nu ryckte *Stolt* i *Kanaljes* ena rock-knapp, och sade sig ha något oliquideradt med honom. "Ja så, Bror", svarade denne, och de gingo äfven ut. Men detta såg allvarsammare ut, än händelsen emellan *Månstråle* och unga *Doktorn*. Desse hade redan druckit brorskål och kysst hvarandra, då Mönsterskrifvarn och Härfrisörn kommo öfverens om behörig platts, hvarest deras oenighet skulle biläggas. Som *Stolt* var Civil tjänstman vid ett Regemente, ansåg han sig som Adelig. Vederlike, och tyckte att en duell skulle instå honom: "men", yttrade han till Härfrisörn, "hvad är du? en stackare, som har ditt rum bakom andras stolar."

"Jag är en hederlig pojke", svarade *Kanalje*, den der sig äfven *Ränner* kallade, och gaf *Stolt* i det

samma en kindpust, som sedermera kostade den förstnämde, enligt Kämners Rättens Utslag, hvari 35 Kap: 3. §. Missg: Bal: var äberopad, sex mark, som ändå var ett nog godt köp. Stolt ropade på revänge; de dansande sprungo förskräkta mot de stridande. Damerne jemrade sig och några fruktade till och med för polisen. (Inclusive får jag uttrycka min förundran, hvarför man alltid är så satans rädd för polisen. *Fan anfakta mej!* säger ofta en bra karl men: *jag vill anfaktas af polisen!* säger han aldrig.) *Jeannette Pfnurr* hade mycke värde öfver Frisörn, hvilken förtjuserska jag ej missunnade honom. Hon och ingen annan utträtade så mycket, att nyssnämde Frisör och Mönsterskrifvare blefvo goda Vänner och med duktiga handslag gäfvö hvarannan derom de fastaste försäkringar. Om det hörde till saken kunde jag väl berätta, att då jag, med fullkomlig sinnesmedvetenhet, gick hem om morgonen, låg Frisörn somnad vid Lundtmakaregatan, begapad och beskrattad af tvenne setarpojkar, men, som sagdt är, detta hör inte till mitt ämne.

Dansen började å nyo, men *Månstråle* och *Lotta* höllo inte länge ut dermed. De gingo i det stället, ensamne, till en aflägsen Kammare, der de, hand i hand eller också med händerne slutne om hvarandras lif, suto och filosoferade om det tillkomnande. Under de tvenne föregående balerne, hade de gjort på samma sätt. Någon spefogel hade gifvit akt härpå, och  
gifvit

gifvit åt dessa oskyldiga händelser en viss uppmärksamhet. Efter vanan inträdde nu *Lotta* och *Månstråle*, arm i arm, i den omnämnda **Kammaren**: de läste dörren, för att ej störas i sina betraktelser, och förmodade inte att någon af Sällskapet observerat dem.

Tusen kyssar voro de första hälsningarne: och de af sällheten berusade, iakttago sig emellan inga ceremonier -- då von *Kloo*, lik en opåkallad djefvul, framträdde ur ett stort skåp, och med sin närvaro jagade bort saligheten ur detta himmelrike.

*Slut på Första Delen.*

## Dedikation

ill

*Mamsell Majken Munter*

i lilla Grämunte gränd.\*)

Glömd af världen, utaf alla glömd,  
Äfven utaf *Majken*, utaf alla;  
Fri jag lefver, men dock oberömd;  
Ack, min fordna sällhet blott var drömd —  
Bör jag den i minnet återkalla?

---

Hvarför plågar minnet än af dig?  
TrollGudinna! mina qval du gjorde.  
Var du min? du lånad blef åt mig.  
Sveket i ditt hjerta yppat sig;  
Hämnden kanske en gång nalkas torde!

---

Min bekantskap med dig, finner du;  
Mig beredd på dessa långa qvalen.  
Denna skedde ju på *Monbijou*?  
Var det der? jo rätt! jag minnes nu —  
Och ändå på första Bindmöss-balen.

---

\*) *Majken* bor inte der för närvarande.

I min unga själ blef kärlek tänd.  
 Ack din rosenläpp var lånt af Fröja.  
 Jag gick med till Lilla Gråmunkgränd,  
 Med en suck, till kärleksGuden sänd:  
 Och hos dig, två timmar fick jag dröja.

---

Mins du än hur mången lycklig qväll,  
 Du och jag i största oskuld njöto?  
 Ack man vördar den, som gör en säll:  
 Nu min sorg dig lifligt föreställ:  
 Du löst banden, som vi begge knöto.

---

Ja, för mig du stod så vörtnadsvärd;  
 Du var helig, äfven soffan, stolen,  
 Ack, ditt strumpband fick min dyrkans gärd,  
 Hvarje Knappnål en dukat blef värd,  
 Och du sjelf, min *Majken*, du var solen.

---

Visst kom mången bultare ibland,  
 Men du lät ej opp då jag var inne.  
 Du satt då och kramade min hand,  
 Smekte mig — och såsom himlens land  
 Var ditt kysse, i mitt tjusta sinne.

---

Jag att hata, oförmögen är,  
Men ett lifligt hat till *En* jag hafver.  
Fan besitta att jag var så kär!  
Den, till hvilken detta hat jag bär,  
Är, min *Majken*, just *Sekter Cadaver*.

---

Dig fiendlig emot mig han gjort:  
Hvad jag njutit, fick han äfven njuta.  
Vet, tigrinna, att ditt brott är stort.  
Läkare-Attest jag skaffar fort,  
Du kan snart den gyllne banan sluta.

---

Dock — jag häpnar för min låga hämd.  
Må du svansa och bli lycklig flicka!  
Du åt søgen icke var bestämd,  
På min tunga du ej mer blir nämnd,  
Du kan sjunga, dansa — och jag dricka.

---

Jag förläter, utaf ömhet full,  
Ock *Cadaver*, i den bruna Kappan,  
Fast jag afbröt henet för hans skull,  
Då från dig jag kom — ack, han var full;  
Men mig kastade dock ned för trappan.

---

*Majken*, likväl tag min offergård —  
 Denna Bok till dig jag dedicerar.  
 Jag är ej i granna fraser lärd,  
 Men jag känner Stockholms vackra flärd:  
 Dygden dock mig dagligt reformerar.

---

Tag min bok, med godhet; läs och den:  
 Jag i vitterlek mig nu begrafver.  
 Vet Polisen hvar du bor, min Vän?  
 Ett jag ber dig: dina vänner känn;  
 Ej förömycke tro kusin *Cadaver*.

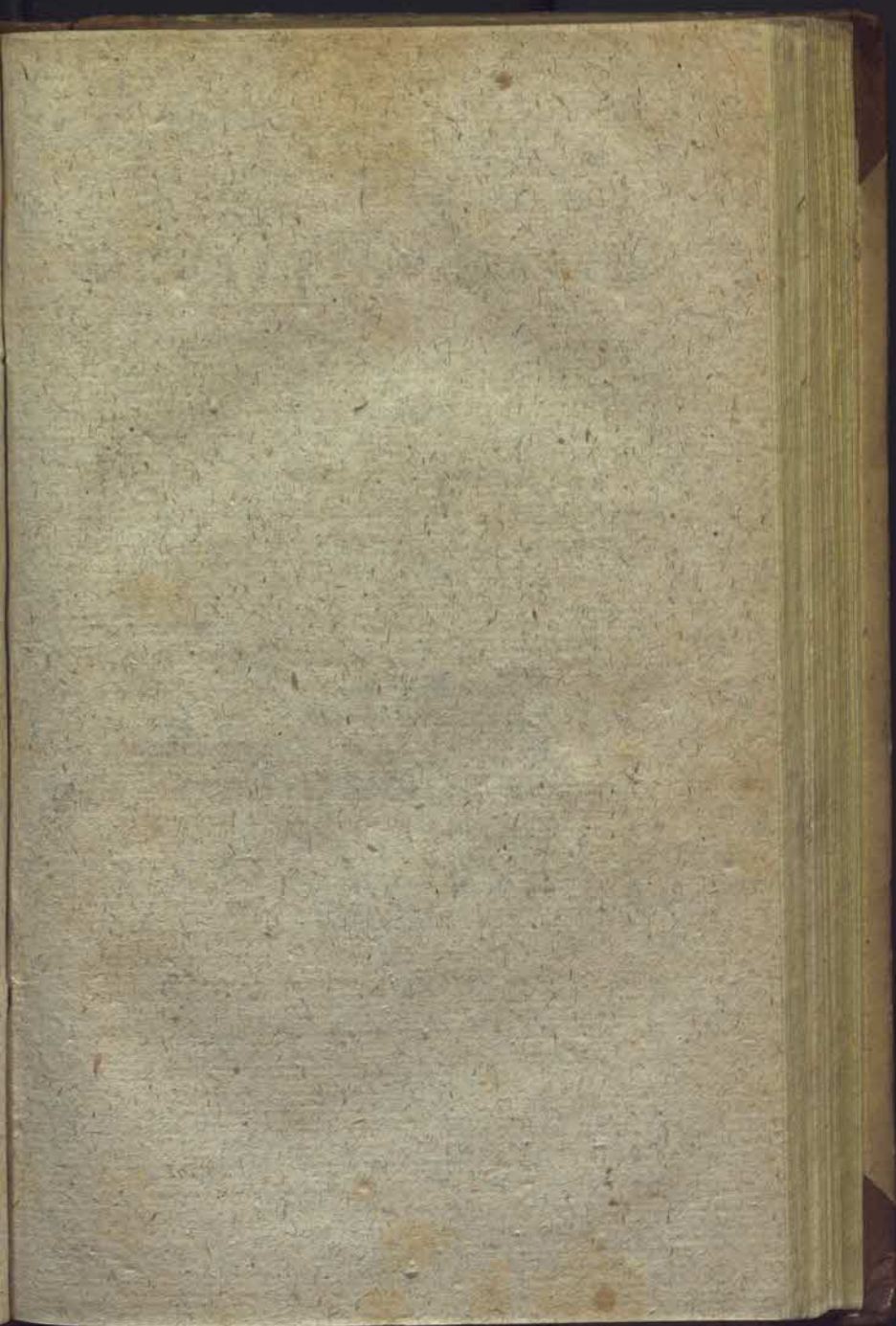
---

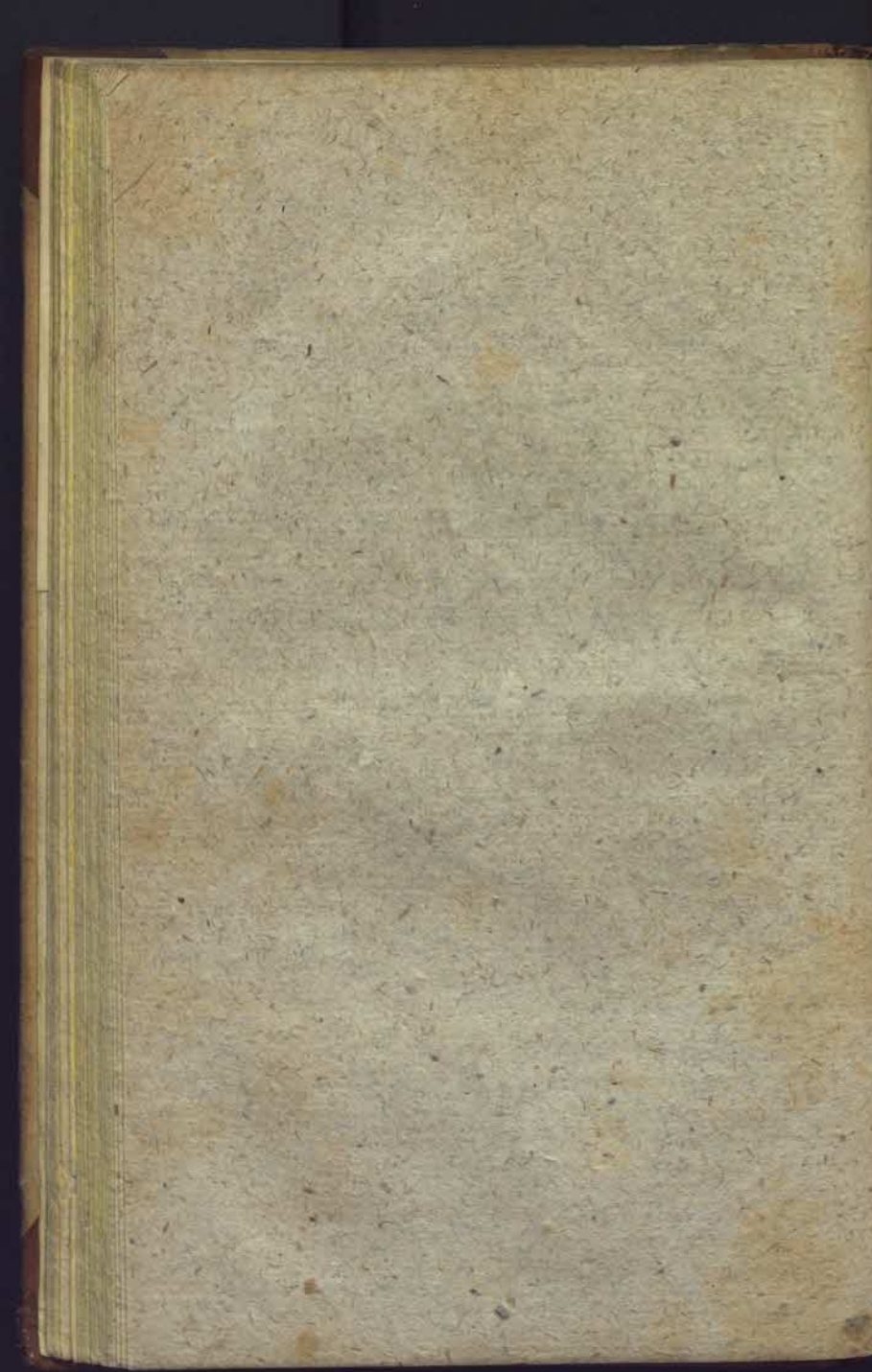
ödmjukeligen

af

*Författarn.*







# Uggelviks Balen.

*Sann händslee.*

ANDRA DELEN.



---

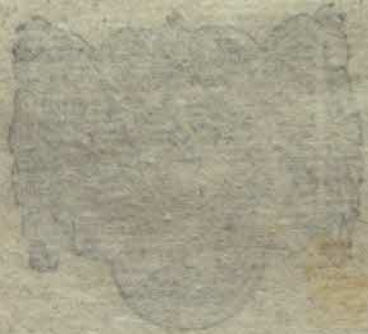
STOCKHOLM,

Tryckt i MARQUARDSKA Tryckeriet, 1814.

U.S. DEPARTMENT OF THE INTERIOR

Geological Survey

ANDERSON



U.S. GEOLOGICAL SURVEY  
WASHINGTON, D.C.

## 1. Kapitlet.

"Kurjöst nog," sade unga Handlanden *Anton Kikare*, "att man skrifver om en Uggelviks bal, och ej det minsta deri nämner mig; jag har likväl inte förtjent en sådan glömska."

Vänta min bror; jag skulle fela i skyldig aktning emot dig, om din bild saknades i det lilla galeri af berömda Män, som jag tecknat i första delen af denna bok. Men beklaga mig; ingens inre belägenhet är svårare än min; en del af mina Läsare, som tror sig veta hvem jag är, ehuru titelbladet ej utvisar Författarens namn, dömmar mig redan illa. Man säger att jag har ett elakt hjerta; att jag förräder oskulden, trampar dygden och sårar blygsamheten; vackra saker! men man säger ändå mer; ja, man säger att jag utpekar vissa personer; att jag kränker deras heder, att jag här ingen aktning för förtjensten och talangen; och man säger ändå mycket mer. Detta käraste bror, bör ju förorsaka mig oro, som till och med ej det renaste samvete kan alldeles borrhäta. Men må en annan teckna sämre föremål, med lyckligare pensel. Må en annan med ljusare färgor ge oss beskrifningen på *Madam Toffzs* palats, som nu likväl är nedrifvit; må en annan med en mer blänkande fernissa göra porträtterne af *Lotta* och *Månstråle*

och

och likväl bibehålla deras karakterer - han skall fullborda sitt verk, men det skall ej lyckas. Pondera att någon af *Aurora* Förbundets Ledamöter, (detta får jag betala,) satte sig ned och skrefve en bok om en Uggelviksbal. Pondera bror *Kikare!* han skulle göra hvarje Nymf till Gudinna; dig sjelf till Adonis, (fytusan!) en simpel smörgås med ost på, blefve i hans händer, ambrosia, och en dåligt korkad butelj svag! dricka, blefve rena nektarn. Denna målning vore åtminstone anständig, men vore den sann? Ge utslag bror! hvad tycker du? — Men, - - du småskrattar - - - du kikar på mig - - - du förargar mig - - ja, din själ är för torr för sådane saker som dessa; du borde på afviga sidan af *hjerter* *Dam* föreställa en pomadburk.

Författarn ber den respectifve Läsarn, ödmjukast om förlåtelse, för det utbrott af vrede han visade sin Vän, *Diverse-Handlanden Kikare*. Han skall snart ersätta denna oartighet, och återgår derfore nu till den vidare beskrifningen af Uggelviksbalen.

## 2. Kapitlet.

Hvilken klenod är ej ett obefläckadt samvete! har jag rikedomar, men ej ett rent samvete, huru stort är då priset på mitt lif? har jag ära och lycka, men ej ett rent samvete, hvori består då min lycksalighet? har jag vackra mätresser och till och med Engelska hästar,

men

men ej ett rent samvete, hvad kan då bereda den ljufva harmoni i min själ, utom hvilken jag ej är lycklig? Om jag i ett samqväm, till exempel på en Uggelviksbal, tilluarrar mig en skönhets hjerta, men mitt samvete sedan säger mig att jag ej bordt göra så, emedan jag förut var fästad vid en god och ung qvinna, hvári består då min sällhet? se här frågor, mina gunstiga Läsare, som aldrig kunna klandras — som en hederlig Författare gör, men som mången så kallad hederlig karl, till Moralistens tillfredsställelse ej kan besvara.

Då von *Kloo*, lik en hämnens ande framträdde ur sitt skåp, gjorde verkligan *Månstråle* sig sjelf dessa frågor. Men huru gjorde *Lotta*? En Dramatisk Författare skulle i henne få ett Original: hon skulle i en tafla af honom, vara på sitt rätta ställe.

Då von *Kloo* öppnade skåpdörrarne steg *Lotta* opp från stolen, och med värdighet talade följande:

"Er svartsjuka min Herre, är mig alltför väl bekant: jag har blott en anmärkning att dervid göra, och den är, att denna Er sjukdom härrör blott af inbillning. Jag har intrigerat emot Er, af den enkla orsak att ett bildadt fruntimmer kan lika litet lefva utan intriger, som en fisk på torra landet. Men det är intrigens ändamål som ger den något värde el-

ler

ler alldeles förkastar den. Om en flicka, svart-sjuk som jag, och kanske med samma skäl der-till som jag, någon gång vedergäller sin älska-de plågoande, så är detta blott ett lindrigt straff mot den, som hon aldrig borde förlåta. Ni ser att jag valt en hämnd mot Er, som min ömhet gjort allt för lindrig. Svara mig, hvem tror Ni denne herrn vara?

Von Kloo. En Man, som förtjente en ku-la, om föremålet, som han beröfvat mig, ägde ett par grader högre värde.

Lotta. Ha! ha! ha! jag ser redan hvar Ni ännu är hemma. Jag ber Er, Herr Kapten kyss den der herrn, som om Ni råkat en gam-mal Vän. Han förtjenar Er vänskap.

Von Kloo. Min vänskap? sant nog, eme-dan han lärt mig skåda i djupet af din ne-driga själ.

Lotta. I dag är ni rolig. Men upprik-tigt! denne herrn intresserar mig.

Von Kloo. Derpå har jag öfverflödiga be-vis, och snart nog skall han kanske äfven in-teressera mig.

Lotta. Så, minsan! Ni ger mig i sanning ett prof af den utmärktaste tillgifvenhet, ty Ni börjar få samma smak som jag.



Von Kloo (ytterligt uppbragt) Tig nedri-  
ga! mina ögon äro nu öppnade, och ditt väl-  
de öfver mig är slutadt. Jag skulle kunna  
låta dig erfara min hämd; men endast pojkar,  
som blott i idealiska rosendrömmar, känna  
qvinnan, hämnas hennes trolöshet; männer  
som jag, hvilka kanske mer än en gång gjort  
den erfarenheten atthvarken moralens varnan-  
de röst eller Polisens alltid upplyftade jernris  
förmår återföra den en gång fallna Ängeln  
på dygdens och hederns väg; endast männer,  
säger jag, sätta sig öfver denna hämd, eme-  
dan den ingen ting kan verka.

Ditt brott skulle till en del minskas om  
du i detta ögonblick, kunde till hela sin vidd  
känna det och ångra det. Men du är känslö-  
lös för allt, som ej åtföljs af nedrighet och  
bedrägeri: den korrtsynte skall tro att naturen  
misstog sig om dina anletsdrag, då hon skapa-  
de din själ; den korrtsynte skall finna oskuld  
på din panna, en ljuf mildhet i dina ögon  
och ädelhet i hela ditt väsen: men om han  
betraktar dig, lika oväldig, lika forskande som  
jag i denna stund, skall han finna att denna  
vackra yta förräder allt lågt och egennyttigt,  
liksom det unga, friska gräset gömmer den  
giftigaste orm. För dig ville jag uppoffra  
allt; mitt lif skulle ha varit ett ringa pris för  
din sällhet — och hvad är nu min belöning?  
Kärleken var den gudom som hade bemäkti-  
gat sig hela min själ; de gyllne åren af min  
barn;

barndom voro ett intet mot de gyllne åren jag af framtiden lofvade mig: jag stod sluten inom en trollring, och i den fann jag min himmel; Ära och Fädernesland voro blott hvardagsord mot dessa: *evig kärlek af Lotta*. Men hvad är jag nu? om himlen fallit ned, skulle jag ej stått mer förvånad än då du afryckte dig slöjan, och trolldunsten försvann, och jag såg allt i sanningens spegel.

*Lotta* just nu har du upphört att se i sanningens spegel; just nu förvillas du af ett gyckelspel, som kan bereda så väl din, som min olycka, svartsjukan är din plågoande; om den förut ej äfven varit min, skulle vi ej upplefvat denna händelse.

*Von Kloo*. Sladder! usla tillflykter; jag vet förut att du ej kan ursäktas; men likväl vill jag ge en dukat för hvarje ord, som kan bevisa din oskuld. Tala *Lotta*.

*Lotta*. Du deltog mycket i den der *Gustafvas* öde, då hon öfvergafs af Löjtnant *Ruter*, och kom i den gamle, gifte Kommissariens händer.

*Von Kloo*. Osanning.

*Lotta*. Jag fick en biljett, från en Anonym, som underrättade mig derom.

*Von Kloo*. En infam dikt!

*Lotta.* Jag skall visa dig brevet, då vi komma hem; jag har ofta tänkt rifva sönder en så mördande biljet, men jag har den gudskelof! qvar; och endast genom den kan jag återvinna dig.

*Von Kloo.* Detta begriper jag inte.

*Lotta.* Du hade ätit en gång med den der *Gustafva*, på *Monbijou*. Revisor *Seamp* var äfven der, och Ni blefvo bröder vid bordet.

*Von Kloo.* Hör jag rätt, eller är jag vid mina sinnen?

*Lotta.* Hå, min Gud! gör dig intet så mycket till: Älderman *Piano* och Kämnären *Noll* voro äfven närvarande, och den sednare påstod att, enligt sakernas närvarande skick, såg det ut, som vinet skulle falla i priset, och han sade att han fått 25 buteljer af en viss *Handlande*, som han nyligen betjenat vid *Domstolen*.

*Von Kloo.* Tala mer kära *Lotta*; jag skall föreställa mig att jag hör rätt; men jag vet det, förbanna mej, inte.

*Lotta.* Den långa *Magister Uddenius* som kriticerar allting och som nu för en stund sedan under dansen, kom i oenighet med *Mamsell Pfnurr*, var också på *Monbijou* vid samma tillfälle, i sällskap med ett par *Studenter*;